

významu, abychom se vzápětí dozvěděli, že v roce 1829 byl jeho autor „nezkušený mladík“ (s. 118).

Tato i některá další nedopatření (např. Tomkovi a Riegrovi bylo v roce 1830 dvanáct let, takže sotva měli hlubší povědomí o polském povstání, množství práce pro poznání dějin pražské univerzity vykonal krátce před Tomkem opomíjený Franz Xaver Maximilian Millauer, Pekař nikdy v české historiografii nedosáhl „diskursivní hegemonie“, Janáčkova kniha *Valdštejn a jeho doba* vyšla poprvé roku 1978, nikoliv až o pětadvacet let později, František Šmahel nenapsal monografii o Žižkovi v době „reálného socialismu“) plynou podle mého mínění i z nepozorné redakce rozsáhlého textu. Jiná lze připsat autorově snaze o co nejexaktnější vědecké vyjadřování ústící místy až v tautologie („signifikantní znaky“, „díličí partikularity“, „definitivně přetransformoval“), které mohli při pečlivějším čtení „vychytat“ lektori, eventuálně odpovědný redaktor. Totéž platí o opakovaném tvrzení, že výsledek bělohorské bitvy zachránil české země před rozpinavostí Wittelsbachů. Habsburkovi Ferdinandu II. přece k vítězství před Prahou významně pomohl bavorský Wittelsbach Maxmilián, rival Fridricha Falckého, pocházejícího z porýnské rodové větve. Obdobných nepřesností bychom v knize našli více.

Přesto mohu, navzdory všem kritickým připomínkám, s klidným svědomím napsat, že Pazderský podal obdivuhodný vědecký výkon a předložil odborné komunitě knihu, k níž se další bádání bude dlouho vracet. Škoda jen, že neudržel na uzdě mladický zápal, snažil se říci vše, co zjistil, a v četných, žel rušivých a předimenzovaných digresích zahrnul čtenáře mnohými nápady a postřehy, jimž by prospělo dopracování, eventuálně publikování ve formě samostatných statí. Méně by každopádně znamenalo více. Velké téma nutně vyžaduje i autorskou sebekázeň a disciplínu. Zdolání Pazderského monografie, kterou jsem poctivě přelouskal od prvního do posledního řádku, mi zabralo (i kvůli bolestem očí) osmdesát hodin čistého času. Přeji autorovi co nejvíce srovnatelné pozorných čtenářů.

Petr Čornej

doi: 10.14712/23365730.2021.23

Radana Kolčavová, VUT: rozmanitá univerzita

Nakladatelství VUTIUM, Brno 2019, 152 s., ISBN 978-80-214-5643-3

Tato reprezentativní publikace vyšla u příležitosti 120. výročí založení Vysokého učení technického v Brně. Práce si neklade za cíl podrobně popsat historii či budoucnost VUT, ale snaží se nabídnout přehled současných úspěchů brněnské techniky. Historickým tématům se publikace přesto nevyhýbá.

Knihu otevírá historický exkurz, kde se dozvídáme o založení této instituce jako Císařské a královské české vysoké školy technické v roce 1899. S výukou se začalo v listopadu téhož roku, a to v oboru stavebního inženýrství. V roce 1911 se název školy změnil na C. k. vysokou školu technickou, která se přestěhovala do nových prostor v dnešní Veveří ulici. Také do vývoje brněnské techniky zasáhla 1. světová válka, celá řada studentů a zaměstnanců musela narukovat. Po jejím konci byla škola přejmenována na Českou vysokou školu technickou. Hospodářská krize 30. let znamenala škrtů i v oblasti školství, které se dotkly i Vysoké školy technické Dra. Edvarda Beneše, jak se od roku 1937 nazývala. V roce 1939

musela být navíc spolu se všemi českými vysokými školami uzavřena. Její areál sloužil německé armádě a přizemí obsadil sekretariát NSDAP. Krátké období poválečné euforie rychle ukončil únorový převrat v roce 1948. V padesátých letech bylo rozhodnuto, že místo brněnské techniky vznikne Vojenská technická akademie, která absorbovala většinu fakult a zaměstnanců. Vedle ní vznikla civilní Vysoká škola stavitelství, jejímž základem byla Fakulta inženýrského stavitelství, Fakulta architektury a pozemního stavitelství (včetně katedry slévárenství). Roku 1956 byla obnovena Energetická a strojně technologická fakulta. Poté byl zaveden název Vysoká škola technická v Brně. Škola se potýkala s nedostatkem prostor a různě se stěhovala, prostory byly navíc nevyhovující. Nové koleje se podařilo definitivně zprovoznit v roce 1973. Až v 60. letech vedení školy přišlo s myšlenkou nového komplexu na severu města Pod Palackého vrchem, kde se kampus nachází dodnes.

Druhá kapitola se zabývá studiem manažersko-ekonomických oborů na VUT. Fakulta podnikatelská nabízí jedenáct studijních programů. Jako jedna z prvních umožnila také získat titul MBA ve spolupráci se zahraniční univerzitou. Dnes sice tento titul v ČR nabízí více vysokých škol, ale titul od většiny z nich vystačí jen na území ČR. Fakulta podnikatelská nabízí titul zaštitěný americkou University of Saint Francis z Chicaga. Fakulta spolupracuje také s Nottingham Trent University ve Velké Británii, čímž roku 2004 vznikl jako první v ČR joint-master-degree program *European Business and Finance*, vyučovaný v anglickém jazyce. Zatímco v červenci 1994 absolvovalo na Fakultě podnikatelské prvních 141 absolventů oboru Ekonomika a řízení průmyslu, dnes eviduje fakulta více než 14 500 absolventů ve všech formách a úrovních studia. Kromě absolventů ekonomických, manažerských nebo finančních oborů se po roce 2004 objevují i první absolventi oboru Manažerská informatika, který v sobě kombinuje poznatky řízení podniku a informačních technologií.

Třetí kapitola přináší pohled na Fakultu výtvarných umění, která spojuje umění a techniku. Tyto dva elementy se na VUT pojí prakticky hned od počátku, kdy byl v roce 1899 založen Ústav kreslení, jehož prvním profesorem byl akademický malíř Hanuš Schwaiger, jeden ze čtyř zakladatelů VUT. Samostatně funguje fakulta od roku 1993, kdy se vyčlenila z Fakulty architektury. Fakulta dnes nabízí vzdělání v šestnácti různých ateliérech. Výuku zajišťují tři specializované kabinety a katedra teorií a dějin umění. Fakulta má k dispozici knihovnu, technické dílny, nahrávací studio i vlastní knihařskou dílnu. Vyučuje se tradičním oborům – malířství, sochařství, kresbě či fotografii. Nechybí však ani grafický a produktový design. Postmediální tvorbě se věnuje např. ateliér intermedií nebo ateliér multimédií. Studenti FaVUT jsou oceňováni na tuzemských i zahraničních soutěžích. Akademičtí pracovníci jsou také úspěšní, např. ilustrátor Jan Šrámek, ilustrátor Jiří Franta nebo sochař Michal Gabriel. Fakulta spolupracuje též se zahraničními institucemi, např. School of Visual Arts (New York).

Následující kapitola se zabývá Fakultou informačních technologií, která je nejmladší fakultou brněnské techniky (vznikla 2002 vydělením z Fakulty elektrotechniky a informatiky). Tradice počítačových věd na VUT je však mnohem hlubší a sahá do roku 1964, kdy byla založena katedra samočinných počítačů. Z kladných výsledků fakulty můžeme zmínit např. úspěšný tým „Speech@FIT“, který získává data z audiozáznamů, což lze využít např. pro boj s terorismem. Kromě toho se zde odborníci věnují např. zpracování obrazu a videa či zkoumání biometrických údajů. Fakulta je rovněž účastníkem ve výzkumném centru excelence „IT4Innovations“, což je Národní superpočítačové centrum.

Další kapitola se věnuje oboru soudní znaleství. S myšlenkou založení odborného znaleckého pracoviště na VUT přišel v roce 1965 Jiří Smrček ze strojní fakulty, který umožnil vytvořit koncept zcela nového odborného ústavu. Vysokoškolské pracoviště se pak dočkalo významného milníku v roce 2007, odkdy Ústav soudního inženýrství VUT může vyučovat studenty v akreditovaných studijních programech, a to na úrovni magisterského a doktorského studia. Odborníci z ÚSI se věnují například dopravním nehodám. Jeho další aktivity pokrývají oblasti stavebnictví a inženýrství rizik. Na ÚSI je možné získat vzdělání např. v oblasti odhadu nemovitostí, strojních zařízení, nebo stavební konstrukce.

Činnost Středoevropského technologického institutu popisuje další kapitola. Toto špičkové vědecké centrum zaštiťuje výzkumné programy zaměřené na pokročilé materiály a pokročilé nanotechnologie a mikrotechnologie. Zabývá se výzkumem na poli medicíny, pokročilých keramických materiálů nebo kybernetiky.

Následující kapitola se zabývá Centrem sportovních aktivit, které nabízí studentům a zaměstnancům desítky sportovních aktivit. Sportovci mají k dispozici služby fyzioterapeutů, osobních trenérů nebo výživových poradců. Centrum vychází z dlouhé tradice – první vysokoškolský sport se v Brně datuje do roku 1904, kdy Michal Ursiny, profesor stavební mechaniky, vytvořil stanovy SK Moravská Slavia Brno. Mezi první sporty patřil tehdy šerm, bruslení a tenis, později se přidal populární fotbal a atletika. Samostatná katedra tělesné výchovy vznikla až v padesátých letech minulého století. Dnešní Centrum sportovních aktivit datuje svůj počátek do roku 2001, vedle něj existuje ještě Vysokoškolský sportovní klub VUT.

Nechybí ani kapitola o kolejích a menzách VUT, jejichž součástí jsou např. koleje Pod Palackého vrchem či Purkyňovy koleje. Kromě toho nabízejí KaM VUT i krátkodobé ubytování v Hotelu Palacký. Koleje VUT poskytují domov celkem šesti tisícům studentů. V minulosti patřily do majetku VUT i Kounicovy koleje, které jsou spojené s temnou historií druhé světové války. Koleje nechal v roce 1923 pro českou techniku v Brně zbudovat Václav, hrabě z Kounic. Dne 17. listopadu 1939 byly přepadeny jednotkami SS a gestapem. Po roce 1945 už Kounicovy koleje začaly opět sloužit jako ubytovací kapacity brněnským studentům.

Kapitola o Archivu VUT přináší pohled na činnost pracoviště, kde najdeme celou řadu dokumentů spojených s VUT. Historie archivu sahá až do období první republiky, ačkoliv oficiálně byl Archiv VUT zřízen až v roce 1992. Archiv obsahuje také materiály k historickým osobnostem univerzity, jakými byli např. Viktor Kaplan, vynálezce vodní turbíny, nebo Vladimír List, který se zasloužil o elektrifikaci Československa. V oblasti elektrotechniky pracoval i profesor Josef Sumec. K příležitosti 100. výročí vzniku Československa se pak Archiv VUT zaměřil více na zapomenutého českého vědce v oboru elektrotechniky Josefa Haka. Za 120 let své existence udělilo brněnské VUT více než 60 čestných doktorátů. Obdržel jej např. Nikola Tesla, Tomáš Garrigue Masaryk či Eva Jiřičná. Závěrečná kapitola se pak zabývá významnými absolventy a perspektivou dalšího rozvoje.

Jak již bylo zmíněno v úvodu, popsána kniha je populárně naučného charakteru. Slouží výhradně k získání letného přehledu o dějinách a hlavně současnosti této významné moravské vzdělávací instituce. Je určena každému, kdo se chce seznámit s vynikajícími osobnostmi a také s výsledky vědeckotechnologického výzkumu Vysokého učení technického v Brně.

Michal Továrek

doi: 10.14712/23365730.2021.24